

การประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติด

ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15)

นางนารถ ยุทธนาภา

โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15)

บทคัดย่อ

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPIEST Model ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) ด้านผลกระทบ (Impact evaluation) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation) 2) เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดในด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของครู คณะกรรมการดำเนินโครงการ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ก่อนและหลังการดำเนินโครงการจำแนกตามระดับชั้น

การประเมินแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ **ระยะที่ 1** การประเมินก่อนดำเนินโครงการมีการเก็บข้อมูล 2 ขั้นตอน 1) การประเมินความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ทั้ง 7 ด้าน โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินโครงการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู คณะกรรมการดำเนินโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 76 คน และ 2) ประเมินด้านบริบท (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินโครงการ จำนวน 12 คน **ระยะที่ 2** การประเมินระหว่างดำเนินการ ด้านกระบวนการ (Process) โดยสอบถามคณะกรรมการดำเนินโครงการ จำนวน 28 คน และ **ระยะที่ 3** การประเมินผลหลังการดำเนินงานสิ้นสุด มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 6 ขั้นตอน 1) โดยการสอบถามความคิดเห็น 7 ด้าน ของคณะกรรมการดำเนินโครงการ 28 คน 2) การประเมินด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ โดยสอบถามผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน และสอบถามความคิดเห็น ทั้ง 4 ด้าน จากนักเรียน จำนวน 30 คน 3) สัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 21 คน 4) การสังเกตเพื่อการประเมินพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวม 42 คน และนักเรียนระดับอนุบาล 1-2 รวม 6 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน 5) การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ครู คณะกรรมการดำเนินโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36 คน กลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6) และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 52 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 แบบเจาะจงโดยใช้นักเรียนทั้งหมด จำนวน 30 คน ข้อมูลได้จาก 1. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติด และ 2. ตอบแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติด เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสูตรคำนวณความต้องการจำเป็น PNI_{modified}

ตอนที่ 1 ผลการประเมินเชิงระบบโครงการ พบว่า ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินโครงการ ได้แก่ 1) คุ
 คณะกรรมการดำเนินโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อ
 สภาพปัจจุบันของโครงการ ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง ส่วนค่าความคิดเห็นต่อสภาพที่
 พึงประสงค์ของโครงการ โดยรวมมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด 2) ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้าน
 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ด้านความยั่งยืน ด้านประสิทธิผล
 ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ ด้านปัจจัยนำเข้า และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านบริบท 3) ผลการสัมภาษณ์
 ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินโครงการด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้า คือ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่
 แบ่งงานไว้ชัดเจนและทำอย่างเป็นระบบ นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกในการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพ
 มีความกระตือรือร้นและมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น 4) ผลการประเมินระยะที่ 2 คณะกรรมการ
 ดำเนินโครงการมีความคิดเห็นด้านกระบวนการ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินระยะที่ 3
 การประเมินผลหลังการดำเนินงานโครงการ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน
 และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า 5) คณะกรรมการดำเนินโครงการความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิต โดยรวมความ
 คิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด 6) ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นทั้ง
 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 7) นักเรียนมีความคิดเห็นทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการดำเนินโครงการในด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก
 ยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) พบว่า ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ก่อนและหลังเรียนเรื่อง “การป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพ” 1) กลุ่มแรกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 โดยรวม
 คะแนนก่อนเรียนได้ร้อยละ 46.47 หลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 82.35 กลุ่มที่สองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
 โดยรวมคะแนนก่อนเรียนได้ร้อยละ 45.83 หลังเรียนได้คะแนน ร้อยละ 91.25 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6
 มีเจตคติทางบวกต่อการแก้ไขและป้องกันยาเสพติดทุกข้อ 3) ผลการสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก
 ยาเสพติดของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนและ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ ชุมชน
 บ้านสมอเอกและชุมชนตลาดคลอง 16 ยินดีร่วมและสนับสนุนโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพของ
 โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ต่อไป ส่วนด้านคุณลักษณะของนักเรียนตามโครงการ พบว่านักเรียน
 เผยแพร่ความรู้การป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพสู่ชุมชนบ้านสมอเอกและชุมชนตลาดคลอง 16 อย่างเข้มแข็ง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ จำแนกได้ 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) คุ
 คณะกรรมการดำเนินโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
 2) นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมมีความพึงพอใจระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในภาพรวม พบว่าการป้องกัน
 และแก้ปัญหาสุขภาพก่อนและหลังดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพ คะแนนเฉลี่ยหลังและ
 ก่อนดำเนินโครงการของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

ปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยที่เป็นภัยร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติ เป็นตัวทำลาย
 ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่ตกเป็นทาสยาเสพติด ประชากรที่ติดยาเสพติดย่อมเป็นบุคคลที่ขาดประสิทธิภาพ

ขาดแรงจูงใจในการทำงานและประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และนำไปสู่ การสร้างปัญหาสังคมมากมาย ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปรามทั้งผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติด เมื่อสำรวจครัวเรือนเพื่อประมาณการจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558) จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติด พบว่าการแพร่ระบาดของสารเสพติดรุนแรงขึ้นทั้งทางปริมาณ (จำนวนผู้เกี่ยวข้อง) และความหลากหลาย ของตัวยาเสพติดชนิดต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกัน ทั้งด้านอุปทาน และอุปสงค์ การใช้สารเสพติดมีทั่วประเทศ และกระจายอยู่ทุกเพศ และกลุ่มอายุ โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นเพศหญิงและเยาวชน การแพร่ระบาด มีลักษณะเป็นพลวัต มีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องของสารเสพติดบางชนิด การกลับมาแพร่ระบาดใหม่และ สัญญาณเตือนของสารตัวใหม่

การประเมินเป็นกิจกรรมที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงาน ขององค์กรหรือการดำเนินงานของโครงการ เพราะการประเมินเป็นกลไกที่ดีและจำเป็นสำหรับผู้บริหารองค์กร หรือผู้บริหารโครงการ ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้ประเมินจะเป็นข้อเสนอแนะที่ผู้บริหาร องค์กรหรือ ผู้บริหารโครงการสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานขององค์กร หรือของโครงการได้อย่างมาก (อุทัย ดุลยเกษม, 2552) ดังนั้นการประเมินผลการดำเนินงานการประเมินเชิงระบบ ถือเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ หลาบมาลา และรสสุคนธ์ มกรมณี (2551) ที่พบว่าควรมีการประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาไทยโดยรวม โดยบุคคลที่สามเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ระบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีนวัตกรรมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณา กิจกรรมการประเมินย่อมมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกิจกรรมการวิจัยเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ความผูกพันอย่างลึกซึ้ง ที่มีต่อระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ การออกแบบ (Design) เครื่องมือและการวิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้จึงมีการมองว่า การประเมินเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CLPIEST (Context-input-process-impact-effectiveness-sustainability-transportability) ของสตีฟเฟิลบีม และซิงค์ฟิลด์ (Stufflebeam & Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ที่ถือเป็นแนวทางการวิจัยเชิงการประเมินรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการที่สะท้อน ถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตามแนวคิดการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และในช่วงการติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งนำไปใช้ในการตัดสินใจตามแนวคิด การประเมินผลสรุป (Summative evaluation) โดยมีรูปแบบการประเมิน คือ การประเมินบริบท (Context evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) การประเมิน ความยั่งยืน (Sustainability evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation)

โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก จัดการศึกษา ระดับชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประชาชนมีฐานะค่อนข้างยากจน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา เลี้ยงสัตว์ ฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนมีตั้งแต่ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ จำนวนค่อนข้างมาก นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีพื้นฐานทางครอบครัวที่ค่อนข้างแตกต่างกัน จึงทำให้ต้องมีการปรับตัวเข้าหากันค่อนข้างสูง

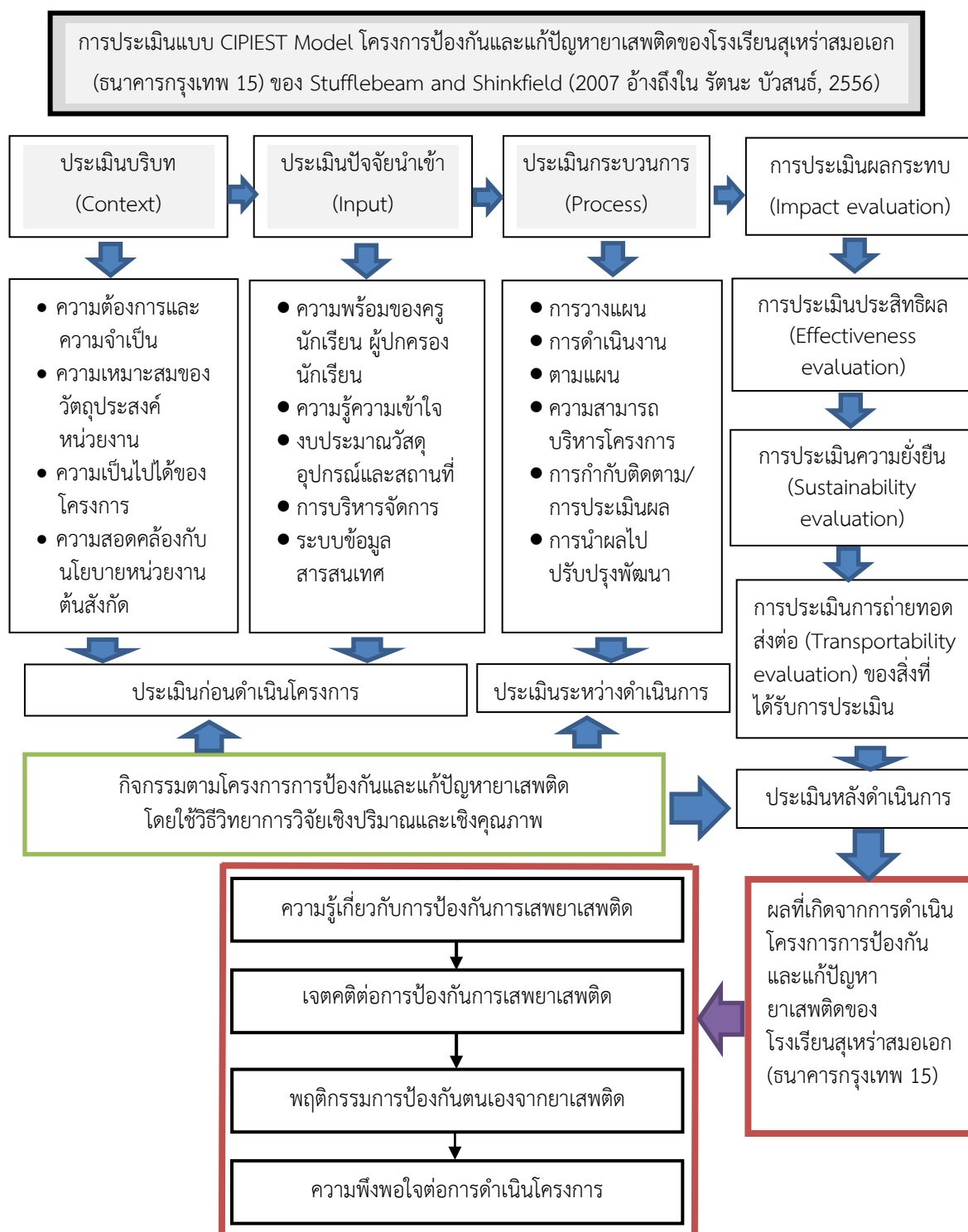
และนอกจากนี้นักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ส่วนมากมีปัญหาครอบครัวแตกแยก ต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย หรือญาติพี่น้อง จึงทำให้นักเรียนเกิดปัญหาขึ้น ไม่สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ อาจตัดสินใจไม่ถูกต้อง หันไปพึ่งพยายาเสพติด รวมถึงการถูกชักนำไปในทางที่ผิด เมื่อนักเรียนถูกชักชวน ก็เกิดความคึกคะนอง อยากรู้ อยากรลอง หรือในเวลานั้นนักเรียนมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ หากทางออกไม่พบ จึงหลวมตัวเข้าไปในกลุ่มเครือข่ายวัยรุ่นกลุ่มนั้นได้ง่าย ทำให้เกิดปัญหาขึ้นตามมา และจากสถิติการจับกุมคดี ยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2563 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการจับกุมคดียาเสพติดได้รวม 38 คดี เฉลี่ย 3 คดีต่อเดือน (สถานี ตำรวจภูธรฉิมพลี, 2563) จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นที่น่าวิตกของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) และสถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงมติที่ประชุม ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ได้เห็นพ้องต้องกันที่จะการประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกัน และแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15)

จากปัญหาดังกล่าวผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสำนึกในการต่อต้านยาเสพติด จึงได้นำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐบาลมาจัดทำเป็นการประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPIEST Model ของสตีฟเฟิลบีม และซิงค์ฟิลด์ (Stufflebeam & Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ประเมินใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) โดยทำการประเมินเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการและหลังโครงการสิ้นสุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ปรับปรุง การวางแผนพัฒนาปรับปรุงโครงการ และการดำเนินงาน การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และคุณภาพสู่ความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPIEST Model ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) ด้านผลกระทบ (Impact evaluation) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability evaluation)
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด ในด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของครู และคณะกรรมการดำเนินโครงการ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ จำแนกตามระดับชั้นเรียน

กรอบแนวคิดการประเมิน

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหยาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลอง CIPIEST Model ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ โดยมีขอบเขตตามวัตถุประสงค์ทางการประเมินของโครงการ ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหาการประเมิน

เนื้อหาการประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) มีการดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้ 1) ระยะก่อนดำเนินโครงการฯ ประเมินใน 2 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ระยะระหว่างดำเนินโครงการฯ ประเมินใน 1 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ (Process) 3) ระยะหลังสิ้นสุดโครงการฯ ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการถ่ายทอดและส่งต่อ (Transportability)

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ได้แก่ ครู จำนวน 5 คน นักเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) จำนวน 57 คน ผู้ปกครองนักเรียน 57 คน (อัตราส่วน 1: 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน (นายก อบต. รองนายก อบต. กำนันตำบลดอนฉิมพลี ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 17 บ้านสมอเอก) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 5 คน ตำรวจ โครงการ D.A.R.E. จำนวน 5 คน คณะกรรมการมัสยิด จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 148 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant)

กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) จำนวน 10 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ (เพื่อศึกษาและเรียงลำดับความต้องการจำเป็น) จากองค์ประกอบการประเมินทั้ง 7 ด้าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู คณะกรรมการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 108 คน (จากประชากร 148 คน) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 97)

2.2.2 กลุ่มที่ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินโครงการ สัมภาษณ์เกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของโครงการด้านบริบท และปัจจัยนำเข้ารวม จำนวน 12 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (โดยเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดในปีก่อน ๆ กลุ่มละ 2 คน)

2.2.3 กลุ่มที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามระหว่างดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ทั้งสิ้นจำนวน 28 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2.2.4 กลุ่มที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามหลังการดำเนินโครงการ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ปัญหาหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ทั้งสิ้นจำนวน 28 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2.2.5 กลุ่มที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามหลังการดำเนินโครงการ 4 ด้าน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน (จากประชากร จำนวน 66 คน) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

2.2.6 กลุ่มนักเรียนที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามหลังการดำเนินโครงการ 4 ด้าน จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ทุกคน

2.2.7 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานหลังการดำเนินงานโครงการด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) และด้านคุณลักษณะของนักเรียนตามโครงการจำแนกเป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นละ 2 คน รวมจำนวน 16 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 21 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2.2.8 กลุ่มที่ให้ข้อมูลโดยจากการสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ได้แก่ นักเรียน จำนวน 48 คน มาจากการเลือกแบบเจาะจง (นักเรียน ป. 1-6 ทุกคน รวม 42 คน ชั้นอนุบาล 1-2 ชั้นละ 3 คน รวม 6 คน) ผู้สังเกต ได้แก่ ผู้ประเมิน และครูประจำชั้น

2.2.9 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ได้แก่ ครู คณะกรรมการดำเนินโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36 คน (จากประชากร จำนวน 39 คน) กลุ่มที่สอง ได้แก่ นักเรียน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6) และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 52 คน (จากประชากร จำนวน 60 คน) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

2.2.10 กลุ่มที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 30 คน จากการเลือกแบบเจาะจง

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการประเมิน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลอง CIPIEST Model

4.2 ตัวแปรตามผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติด เจตคติต่อการป้องกันการเสพยาเสพติด พฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาเสพติด ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเชิงระบบ

การประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลอง CIPIEST Model ใน 7 ด้าน มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทั้ง 3 ระยะ ได้แก่

1. แบบสอบถาม จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ต่อโครงการฯ ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม ความคิดเห็นระหว่างการทำโครงการฯ ด้านกระบวนการ ฉบับที่ 3 แบบสอบถามประเมินความคิดเห็นต่อผลหลังสิ้นสุดการทำโครงการฯ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อผลที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดโครงการ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และ

ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ **ฉบับที่ 5** แบบประเมินผลที่เกิดขึ้นหลังดำเนินงานตามโครงการฯ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืนและด้านการถ่ายทอดส่งต่อ **ฉบับที่ 6** แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ จำนวน 2 ฉบับ

2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ **แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1** สัมภาษณ์เชิงลึกความคิดเห็นก่อนการดำเนินโครงการฯ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ในด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้า **แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2** สัมภาษณ์ความคิดเห็นหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ และด้านคุณลักษณะของนักเรียนตามโครงการ

3. แบบสังเกต 1 ฉบับ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) เป็นแบบสังเกตแบบกึ่งมีโครงสร้าง

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

5. แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จากกรอบแนวคิดการประเมินสามารถสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการฯ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการฯ ฉบับที่ 1-6 ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาโครงการฯ ให้ได้รายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ

1.2 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

โครงการโดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPIEST Model

1.3 วิเคราะห์กรอบแนวคิด (Conceptual study) โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบโครงการแบบ CIPIEST Model จากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) ที่ได้จากการศึกษาจากเอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

1.4 วิเคราะห์ข้อข่ายวัตถุประสงค์ ตัวแปรศึกษา และนิยามศัพท์เฉพาะ

1.5 วิเคราะห์หลักการสร้างเครื่องมือที่ดี ตามแนวการสร้าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

1.6 สร้างแบบสอบถามชนิดมีโครงสร้าง ให้ครอบคลุมเนื้อหาการประเมินเพื่อใช้ในการประเมินเชิงระบบโครงการฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการประเมินตามรูปแบบ CIPIEST Model ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability)

1.7 นำแบบสอบถามโครงการฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) เนื้อหาข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.8 นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item of objective congruence)

1.9 นำแบบสอบถาม และแบบประเมินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาอาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาครกรุงเทพ 15) มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.10 นำแบบสอบถาม และแบบประเมินตามโครงการฯ ไปทดลองใช้ (Try-out) ในโรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 24 คน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการประเมินครั้งนี้ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อรายรวม (Item-total correlation) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's simple correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบประเมินทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1974)

2. แบบสัมภาษณ์ความเห็นต่อโครงการฯ จำนวน 2 ฉบับ มีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบของเครื่องมือที่จะใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด (Open ended)

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ชุมเดิมตรวจสอบความเที่ยงด้านเนื้อหา (Content validity)

2.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ไว้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการฯ มีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดของโครงการ คำนิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารแนวทางการดำเนินงานตามโครงการฯ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อโครงการ เพื่อกำหนดประเด็นการเขียนคำถาม

3.2 ศึกษาการเขียนข้อคำถาม และการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสารคำนิยามศัพท์เฉพาะ และหนังสือที่เกี่ยวข้อง

3.3 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการสอบถามความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ประเด็นความคิดเห็นของผู้ร่วมโครงการทุกคน ผู้ประเมินจึงออกแบบแบบสอบถามความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการฯ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ชุมเดิม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) เนื้อหาคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.5 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการฯ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item of objective congruence) ว่ามีความเหมาะสมตามรายการในแบบประเมินความสอดคล้อง

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการฯ มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาครกรุงเทพ 15) ไปทดลองใช้ (Try-out) ในโรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 17 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อรายรวม (Item-total correlation) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's simple correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient)

3.8 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการฯ ที่มีความเชื่อมั่นไปใช้ในการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาครกรุงเทพ 15) ใช้วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับนิยามศัพท์เฉพาะพฤติกรรมที่เป็นผลจากการปฏิบัติตามการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษารายละเอียดของโครงการ เอกสารแนวทางการดำเนินงานตามโครงการฯ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ เพื่อกำหนดประเด็นการเขียนข้อสังเกต

4.2 ศึกษาการเขียนข้อคำถาม และการสร้างแบบสังเกตจากเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้อง

4.3 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการสังเกตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนทุกระดับชั้น ผู้สังเกต คือ ผู้ประเมินและครูผู้สอนประจำชั้นทุกคนแบบสังเกตที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.4 นำแบบสังเกตไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ชุดเดิม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) เนื้อหาคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.5 นำแบบสังเกตให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item of objective congruence) ว่ามีความเหมาะสมตามรายการในแบบประเมิน

4.6 นำแบบสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาครกรุงเทพ 15) ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 จำนวน 12 คน (นักเรียน ป1-6 ชั้นละ 2 คน) ผู้สังเกต ได้แก่ ผู้ประเมินและครูประจำชั้น

4.8 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาครกรุงเทพ 15) ที่มีคุณภาพ ไปใช้ในการสังเกตหลังสิ้นสุดโครงการฯ กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 9 ต่อไป

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด” มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 ศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระจากโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาครกรุงเทพ 15)

5.2 สร้างตารางที่วิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระ “การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด” เพื่อสร้างแบบทดสอบความรู้ จำนวน 2 ฉบับ (นำไปใช้กับนักเรียนชั้น ป.3-4 และชั้น ป.4-1 กลุ่มละ 1 ฉบับ)

5.3 ร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด” ฉบับละ จำนวน 15 ข้อ ต้องการใช้จริง ฉบับละ 10 ข้อ

5.4 นำร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด” ที่เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)

5.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด” ใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

5.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด” ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ต่อไป

6. การสร้างแบบวัดเจตคติต่อโครงการการแก้ไขและป้องกันยาเสพติด ผู้ประเมินดำเนินการสร้าง ดังนี้

6.1 ผู้ประเมินศึกษาดำเนินการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแก้ไขและป้องกันยาเสพติด

6.2 ผู้ประเมินศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของ วรณมา ขาวนิ่ม (2548)

6.3 ผู้ประเมินได้สร้างแบบสอบถามเจตคติต่อโครงการการแก้ไขและป้องกันยาเสพติด

โดยนำแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 มาประยุกต์

6.4 ผู้ประเมินนำแบบสอบถามเจตคติต่อการแก้ไขและป้องกันยาเสพติดที่สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 5 คน ข้อความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้ประเมินนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6.5 ผู้ประเมินนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้ปรับปรุงแล้วนั้นไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนของโรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ชั้นละ 10 คน รวม 40 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อรายรวม (Item-total correlation) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's simple correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1974)

6.6 ผู้ประเมินนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6.5 จำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

การดำเนินการประเมิน และเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินได้ดำเนินการประเมินและการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการเพื่อกำหนดขอบเขตและผู้รับผิดชอบตามโครงการฯ
2. ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2

3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปเก็บข้อมูลจาก ครู คณะกรรมการดำเนินโครงการนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ผู้ปกครองนักเรียน (สัดส่วน 1: 1) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระยะการดำเนินการ 3 ระยะ คือ

3.1 ประเมินก่อนดำเนินโครงการฯ ระยะเวลา 1 เดือน ดังนี้ 1. เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินโครงการทั้ง 7 ด้าน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ทุกกลุ่มยกเว้นนักเรียน 2. เก็บข้อมูลด้านบริบท (Context) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างที่ 3

3.2 ประเมินระหว่างดำเนินโครงการฯ ระยะเวลา 6 เดือน เป็นการประเมินด้านกระบวนการ (Process) โดยใช้แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 4

3.3 ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการฯ ระยะเวลา 4 เดือน คือ สอบถามความคิดเห็นการดำเนินโครงการฯ ทั้ง 4 ด้าน จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 4 และ 2. สอบถามความคิดเห็นการดำเนินโครงการฯ ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability)

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสังเกต กลับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

5. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลของข้อมูล และหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไป เปรียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อนำเสนอต่อไป

7. ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

8. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจกลับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

9. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลของข้อมูล และหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไป เปรียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อนำเสนอ

10. ทดสอบความรู้และวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน

11. จัดประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ และรายงานผลการประเมินตามโครงการฯ ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติค่า t-test dependent sample
3. การหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority needs index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

$$= (I = \dots \text{ที่คาดหวัง} ; D = \dots \text{ที่เป็นจริง})$$

ผลการประเมิน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

การวิเคราะห์ระยะที่ 1 ผลการประเมินก่อนดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ได้แก่ 1) ผลการประเมินความคิดเห็นของครู คณะกรรมการ

ดำเนินโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินโครงการฯ พบว่า ความความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของโครงการฯ ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผลกระทบมีความคิดเห็นในระดับมาก นอกนั้นมีความคิดเห็นในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนค่าเฉลี่ยความความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ของโครงการฯ ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ทุกด้าน 2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในข้อ 1) มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority needs index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของโครงการฯ ทั้ง 7 ด้าน ลำดับความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการฯ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ด้านความยั่งยืน ด้านประสิทธิผล ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านบริบท ผลการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินโครงการ จำนวน 12 คน เป็นการสอบถามก่อนการดำเนินโครงการฯ ในด้านบริบทสรุป 3 ประเด็นแรก ได้แก่ (1) ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่แบ่งงานไว้ชัดเจน และทำอย่างเป็นระบบ (2) หนังสือต่าง ๆ ที่เป็นความรู้เพิ่มเติมมีน้อยมาก และ (3) คุณสมบัติของครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนมีความเหมาะสมเพราะส่วนใหญ่เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในหลักการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดเป็นอย่างดี ส่วนด้านปัจจัยนำเข้าสรุป 3 ประเด็นแรก ได้แก่ (1) นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกในการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด มีความกระตือรือร้น และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (2) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และ (3) นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติได้และสามารถแนะนำบุคคลอื่นได้ **ผลการวิเคราะห์ระยะที่ 2** การประเมินระหว่างการทำงานโครงการฯ ในด้านกระบวนการ 4) ผลการวิเคราะห์การประเมินระหว่างการทำงานโครงการฯ ในด้านกระบวนการตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 31 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ได้แก่ (1) ฝึกอบรมครู ผู้ปกครองนักเรียนให้ดูแลนักเรียนโดยไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และ (2) ให้ติดตามเอาใจใส่นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างต่อเนื่องและจริงจัง **ผลการวิเคราะห์ระยะที่ 3** การประเมินผลหลังการดำเนินงานโครงการฯ ได้แก่ 5) ผลการประเมินความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการฯ หลังการดำเนินงานโครงการฯ ทั้ง 4 ด้าน พบว่าความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ส่วนด้านอื่นนอกจากนี้มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกด้าน 6) ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการดำเนินงานโครงการฯ การป้องกันฯ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผลกระทบ ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ด้านความยั่งยืน และด้านประสิทธิผล 7) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนหลังการดำเนินงานโครงการฯ ทั้งโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านประสิทธิผล ด้านผลกระทบ ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ และด้านความยั่งยืน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

1. ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนเรื่อง “การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด” กลุ่มแรกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 13 คน โดยรวมคะแนนก่อนเรียน ได้ร้อยละ

46.47 หลังเรียนได้คะแนน ร้อยละ 82.35 เมื่อจำแนกเป็นชั้นเรียนปรากฏว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียน หลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.28 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.00 กลุ่มที่สอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 17 คน โดยรวมคะแนนก่อนเรียน ได้ร้อยละ 45.83 หลังเรียน ได้คะแนน ร้อยละ 91.25 เมื่อจำแนกเป็นชั้นเรียนปรากฏว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.44 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 89.33

2. ผลการประเมินเจตคติของนักเรียนใน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการต้านยาเสพติด ต่อโครงการฯ ด้านความรู้เกี่ยวกับการต้านยาเสพติด และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อโครงการฯ ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายเจตคติตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538) ในการวิจัยครั้งนี้ ค่าเฉลี่ย ทั้งโดยรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{X} = 4.37-4.69$) ซึ่งแปลความหมายได้ว่า นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อการแก้ไขและป้องกันยาเสพติดทุกข้อ

3. ผลการสังเกตพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำดังนี้ (1) นักเรียนรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย รับประทานอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย (2) นักเรียนจะปฏิเสธทันทีเสมอเมื่อเพื่อนนำยาเสพติดมาและชวนให้เสพยาเสพติด (3) นักเรียนจะหลีกเลี่ยง การคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (4) นักเรียนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะโรงเรียนมีระเบียบลงโทษ ขั้นร้ายแรง และ 5) นักเรียนระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ให้สิ่งของเพื่อจูงใจให้เสพยาเสพติด

4. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน หลังการดำเนินงานโครงการ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นด้วยกับการดำเนินโครงการ เกินร้อยละ 50 ทุกข้อ เมื่อพิจารณาด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการฯ มีความถี่ระหว่าง 14-21 ข้อเสนอ ข้อที่มีความถี่จากมากไปหาน้อย 2 ข้อแรก ได้แก่ (1) ชุมชนบ้านสมอเอกและชุมชนตลาดคลอง 16 ยินดีร่วม และสนับสนุนโครงการฯ และ (2) ท่านต้องการให้โรงเรียนดำเนินการโครงการฯ ต่อไป ส่วนด้านคุณลักษณะ ของนักเรียนตามโครงการฯ พบว่า มีความถี่ระหว่าง 15-21 ข้อที่มีความถี่จากมากไปหาน้อย 2 ข้อแรก ได้แก่ (1) นักเรียนเผยแพร่ความรู้การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดสู่ชุมชนบ้านสมอเอกและชุมชนบ้านตลาดคลอง 16 อย่างเข้มแข็ง และ (2) ท่านมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด ของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ จำแนกได้ 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผลการศึกษา ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ ตามความคิดเห็นของครู คณะกรรมการดำเนินโครงการ และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด 17 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ได้แก่ (1) มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ (2) มีการดำเนินการที่เป็นระบบทำให้การปฏิบัติชัดเจน ตรงวัตถุประสงค์ (3) บ้าน วัด และโรงเรียนร่วมมือ เอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือเด็ก 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจ ต่อการดำเนินงานโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมมีความพึงพอใจ ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อย 3 ข้อ ได้แก่ (1) มีการจัดหาและจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ (2) มีการดำเนินโครงการที่เป็นระบบระเบียบทำให้การปฏิบัติชัดเจนตรงวัตถุประสงค์ (3) การร่วมโครงการทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ คิดสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดประโยชน์นำไปใช้กับชีวิตประจำวันในชุมชนบ้านสมอเอก และชุมชนตลาดคลอง 16

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในภาพรวมก่อนและหลังดำเนินโครงการฯ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในภาพรวมการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดก่อนและหลังดำเนินโครงการฯ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังดำเนินโครงการฯ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในภาพรวมการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดก่อนและหลังดำเนินโครงการฯ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังดำเนินโครงการฯ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปผลการประเมินการดำเนินงานโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) **ด้านบริบท** สรุปว่าโรงเรียนต้องมีการจัดการที่ต่ออย่างเป็นระบบและนโยบายโรงเรียน สอดคล้องกับโครงการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล **ด้านปัจจัยนำเข้า** สรุปว่าเชิญผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นในทุกชั้นตอน และควรหางบประมาณ จากแหล่งอื่นเพิ่มเติม **ด้านกระบวนการ** สรุปว่ามีการ ประชาสัมพันธ์ และติดต่อประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งโครงการ รวมถึงการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน และการส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด มีการเสนอแนะว่า นักเรียนมีนิสัยรักสิ่งแวดล้อม และได้เรียนรู้การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดจากการฝึกปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ ทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง **ด้านผลกระทบ** สรุปว่าครูมีการวางแผน ออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายให้กับผู้เรียน **ด้านประสิทธิผล** สรุปว่าผู้เรียนมีความรอบรู้ การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ด้านรูปลักษณ์ ด้านคุณสมบัติ และด้านพฤติกรรมการเสพ **ด้านความยั่งยืน** สรุปว่าผู้เรียนมีจิตสำนึกการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดนำไปใช้ในวิถีชีวิตของตน และเผยแพร่สู่ชุมชนอย่างต่อเนื่องสืบไป ส่วน**ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ** สรุปว่า โรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน สมาชิกโรงเรียนสีขาว ห้องเรียนสีขาว และหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ และโรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดเผยแพร่ให้แก่ผู้เข้าศึกษาดูงาน และบนเว็บไซต์ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

1. ชุมชนควรร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในการดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15)
2. ชุมชนควรใช้โรงเรียนเป็นแหล่งข้อมูลการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ควรมีโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ปีการศึกษา 2564 ต่อไป
2. โรงเรียนควรเป็นแหล่งรวบรวมกลยุทธ์การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด และการเก็บรักษา เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และเผยแพร่สู่ภายนอก
3. โรงเรียนควรมีการเชื่อมต่อด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา แลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนรู้ทรัพยากรที่สามารถสื่อสารกันได้ทั่วประเทศ
4. โรงเรียนควรใช้โครงการเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน
5. โรงเรียนควรจัดทำข้อมูลการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดนำขึ้นเว็บไซต์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการ และเป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายกับทั้งองค์กรภายนอกและภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารควรประเมินโครงการฯ ต่อเนื่องทุกปี
2. ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการฯ และนำวิธีการประเมินไปใช้ในโครงการอื่นของโรงเรียนต่อไป
3. ผู้บริหารควรเข้าใจเห็นประโยชน์และความสำคัญของโครงการฯ
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้โครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและให้ถือว่าการใช้โครงการ ในกิจกรรมการเรียนรู้ในการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความดีความชอบประจำปีด้วย
5. ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูโดยเป็นแบบอย่างที่ดี ปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสม
6. ผู้บริหารควรเน้นการดำเนินโครงการฯ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติกับผู้เกี่ยวข้องทุกคน

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. ครูโรงเรียนสุเหร่าสมอเอก (ธนาคารกรุงเทพ 15) ควรเตรียมการที่จะเข้าร่วมโครงการฯ
2. ครูควรบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระ “การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด” กับทุกกลุ่มสาระวิชา
3. ครูควรศึกษาให้เข้าใจเห็นประโยชน์และความสำคัญของโครงการฯ
4. ครูควรสร้างเครือข่ายโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดเพื่อประสานประโยชน์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
5. ในการดำเนินงานตามโครงการ ครูควรดำเนินการตามคู่มือให้ครบทุกขั้นตอนและสามารถปรับกิจกรรมโครงการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

1. นักเรียนควรมีจิตสำนึกที่ดีในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจิตใจควบคู่ไปกับการเรียนรู้ ทำให้มีสมาธิในการเรียนการทำงานมากขึ้น

2. นักเรียนจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีควรผ่านโครงการฯ
3. นักเรียนควรปฏิบัติรู้จักใช้วิธีการที่มีอยู่รอบตัวรู้จักตั้งคำถาม หาคำถาม ช่างสังเกตและค้นคว้า รู้จักการป้องกันและแก้ปัญหาหาสาเหตุต่อไป
4. นักเรียนควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาหาสาเหตุแก่เพื่อนและผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาหาสาเหตุ และโครงการอื่นที่โรงเรียนรับผิดชอบ
2. ทำการประเมินโครงการ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการประจำมัสยิด ครูตำรวจโครงการ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารโครงการ และสร้างความเข้าใจและร่วมมือที่ดีต่อกันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(2), 63.
- วรรณ ขาวน้อม. (2548). *เสรีภาพหนังสือพิมพ์ไทย*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย. *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*, 18(3), 8-11.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *การวิเคราะห์พหุระดับ: Muti-level analysis* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถานีตำรวจภูธรฉิมพลี. (2563). *รายงานสถิติการจับกุมคดียาเสพติดปี พ.ศ. 2563*. ฉะเชิงเทรา: สถานีตำรวจภูธรฉิมพลี อำเภอบ้านน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา และรสสุคนธ์ มกรมณี. (2551). *รูปแบบนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม ของต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข ปัญหาหาสาเหตุ พ.ศ. 2558-2562*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2552). *ยุทธศาสตร์ สันติวิธีกับกระบวนการทศน์ การแก้ปัญหาความรุนแรงในจังหวัด ชายแดนภาคใต้*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essential of psychological*. New York: Paper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.